

Valtioneuvoston asetus ydinenergia-asetuksen muuttamisesta

Valtioneuvoston asetus Valtion ydinjätehuoltorahastosta annetun asetuksen muuttamisesta

Valtioneuvoston asetus Valtion ydinjätehuoltorahaston varoista annettavien lainojen yleisistä ehdoista annetun asetuksen 1 ja 2 §:n muuttamisesta

Valtioneuvoston asetus ydinjätehuollon kustannuksiin varautumisesta annetun asetuksen 11 §:n muuttamisesta

1. Yleistä

Ehdotetut asetusmuutokset liittyvät ydinenergialain (990/1987) muuttamisesta annettuun lakiin (xx/2021), joka tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2021. Siirtymäsäännöksen nojalla osaa säännöksistä sovelletaan kuitenkin vasta 1 päivästä tammikuuta 2022 tai 1 päivästä tammikuuta 2023.

2. Ydinenergia-asetus

Ydinenergia-asetuksen (161/1988) 88 §:n 3 momenttiin ja 104 §:ään ehdotetut muutokset liittyvät ydinenergialain muutettuun 43 §:n 2 momenttiin, jota sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2022. Vastaavasti ydinenergia-asetuksen 88 §:n 3 momentissa ja 104 §:ssä säädettyjen tarkastelujaksojen pituudet on tarpeen sovittaa yhteen ydinenergialain muutetun 43 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaisten tarkastelujaksojen kanssa. Mainittuja ydinenergia-asetuksen säännöksiä sovellettaisiin vuoden 2022 alusta kuten ydinenergialain muutettua 43 §:n 2 momenttia.

Koska ydinenergialain muutetun 43 §:n 2 momentin 2 kohta olisi käytännössä vastaava kuin aiemmin voimassa ollut 43 §:n 2 momentti, on ydinenergia-asetuksen 88 §:n 3 momentissa tarpeen säilyttää nykyisen sääntely siltä osin kuin se liittyy tilanteeseen, jossa työ- ja elinkeinoministeriön päätökset perustuvat lain 43 §:n 2 momentin 2 kohtaan.

Ydinenergia-asetuksen 102 §:n 1 momenttiin ehdotettu muutos liittyy ydinenergialain uuteen 52 a §:ään, jota sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2022. Koska lain 52 a §:n mukaan varautumisrahaston varoja ei enää sijoitettaisi tekemällä lainasopimuksia valtion kanssa vaan sijoittamalla ne suoraan Suomen valtion eri pituisiin velkasitoumuksiin, mainitun asetuksen 102 §:n 1 momentin viittaus valtiolle myönnettäviin lainoihin on tarpeeton ja voitaisiin kumota vuoden 2022 alusta.

Ydinenergia-asetuksen 101 §:n 1 momentti voitaisiin kumota. Ydinenergialain muutetun 52 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan johtokunnan tehtäväksi säädetään jo lakitasolla jätehuoltovelvoille myönnettäviä lainoja koskevat päätökset. Ydinenergia-asetuksen 101 §:n 1 momentin kumoaminen tulisi voimaan samanaikaisesti kuin laki ydinenergialain muuttamisesta eli 1 päivänä toukokuuta 2021.

Ydinenergia-asetuksen 88 §:n 3 momentin ja 104 §:n muutos perustuisivat ydinenergiainlain (990/1987) 82 §:n 4 kohdan asetuksenantovaltuuteen ja 102 §:n 1 momentin muutos ydinenergiainlain uuden 52 a §:n 5 momentin asetuksenantovaltuuteen (VAI sittenkin nykyiseen lain 82 §:n 5 kohtaan, joka voimassa vielä vuoden 2021 loppuun?).

3. Valtioneuvoston asetus Valtion ydinjätehuoltorahastosta

Valtion ydinjätehuoltorahastosta annetun valtioneuvoston asetuksen 3–5 ja 7 § kumottaisiin. Vastaavat säännökset ovat ydinenergiainlain uudessa 38 a ja 38 b §:ssä ja muutetussa 52 §:ssä, ja ne tulevat voimaan 1 päivänä toukokuuta 2021.

Ottaen huomioon ydinenergiainlain uuden 38 a ja 38 b §:n mainitun asetuksen 8 §:ää olisi tarpeen muuttaa siten, että siinä säädettäisiin toimitusjohtajan kelpoisuusvaatimuksesta sekä mahdollisuudesta käyttää valtionhallinnon yhteisiä konsernipalveluja, mutta ei enää johtokunnan jäsenen palkkion vahvistamisesta. Lisäksi 8 §:n 2 momenttiin sisällytettäisiin nykyinen asetuksen 7 §:n 3 momentti. Ehdotettu 8 §:n 3 momentti vastaisi nykyistä 8 §:n 2 momenttia.

Mainitun asetuksen 1 §:n 2 momentin, 9 §:n 1 momentin ja 10 §:n 2 momentin muuttaminen on seurausta ydinenergiainlain 7 a luvun uudistuksesta. Ydinenergiainlain 7 a luvun säännökset (53 a–53 e §) tulevat voimaan vuoden 2023 alusta, ja yhdenmukaisesti tämän kanssa asetuksen 1 §:n 2 momentti, 9 §:n 1 momentti ja 10 §:n 2 momentti tulisivat samoin voimaan vuoden 2023 alusta. Uudistuksen seurauksena kaksi erillisvarallisuutta yhdistetään, ja vastaavat säännösmuutokset on tarpeen tehdä myös asetuksessa.

Mainitun asetuksen 9 §:n 1 momentissa ja 11 §:n 1 momentissa on tarpeen korjata viittaus ydinenergiainlain uuteen 52 a §:n 1 momenttiin. Samalla 9 §:n 1 momentista ja 10 §:n 3 momentista voidaan poistaa tarpeeton viittaus raha-asiainvaliokunnan käsittelyyn, koska vastaava vaatimus on jo asioiden käsittelystä valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnassa annetun valtioneuvoston määräyksen 2.4.5 kohdassa. Lisäksi 11 §:n 1 momentissa olevat lakiviittaukset voidaan korjata uudistettuun julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuksesta annettuun lakiin (1142/2015) ja uuteen tilintarkastuslakiin (1141/2015). Asetuksen 11 §:n 1 momentti tulisi voimaan vuoden 2022 alusta eli samanaikaisesti kuin lain 52 a §:n kanssa.

Asetuksenantovaltuus on ydinenergiainlain uudessa 38 §:n 3 momentissa, 38 a §:n 5 momentissa ja 38 b §:n 4 momentissa.

4. Valtioneuvoston asetus Valtion ydinjätehuoltorahaston varoista annettavien lainojen yleisistä ehdoista

Valtioneuvoston asetus Valtion ydinjätehuoltorahaston varoista annettavien lainojen yleisistä ehdoista (83/2010) annetun asetuksen 1 ja 2 §:n muuttamisesta liittyy ydinenergiainlain muutettuun 52 a §:ään, jossa säädetään VYR:n varautumisrahaston varoista myönnettävistä lainoista ja jota sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2022. Lain siirtymäsäännöksen mukaan vuonna 2022 jätehuoltovelvollisille myönnettävien lainojen laina-aika olisi kuitenkin kolmen vuoden sijasta yksi vuosi ja vasta vuodesta 2023 alkaen lain 52 a §:ää sovellettaisiin täysimääräisesti ja lainat myönnettäisiin kolmeksi vuodeksi.

Koska ydinenergiainlain uuden 52 a §:n mukaan varautumisrahaston varoja ei enää sijoitettaisi tekemällä lainasopimuksia valtion kanssa vaan sijoittamalla ne suoraan Suomen valtion eri pituisiin velkasitoumuksiin, mainitun asetuksen 1 §:n 2 momentti voitaisiin kumota tarpeettomana vuoden 2022 alusta ja samoin viittaus valtiolle annettuihin lainoihin asetuksen 2 §:n 1 momentissa. Lisäksi asetuksen 2 §:n 1 momentissa korotettaisiin takaisinlainauksen korkomarginaali

nykyisestä 0,5 prosenttiyksiköstä 0,7 prosenttiyksikköön. Korotuksen perusteena on laina-ajan pidentyminen ydinenergialain uuden 52 a §:n 1 momentin mukaan nykyisestä yhdestä vuodesta kolmeen vuoteen, ja siinä on otettu huomioon valtion kantamaa riskiä.

Asetuksen 2 §:n 1 momenttia sovellettaisiin siirtymäsäännöksen mukaan vasta vuoden 2023 alusta eli samanaikaisesti kuin lain siirtymäsäännöksen mukaisesti jätehuoltovelvollisille myönnettävien lainojen laina-aika pitenee kolmeen vuoteen. Asetuksen 2 §:n 1 momentin muutos perustuisi ydinenergialain uuden 52 a §:n 5 momentin asetuksenantovaltuuteen (VAI sittenkin ydinenergialain 52 §:n 4 momentin asetuksenantovaltuuteen, joka voimassa vielä vuoden 2021 loppuun?).

5. Valtioneuvoston asetus ydinjätehuollon kustannuksiin varautumisesta annetun asetuksen 11 §:n muuttamisesta

Valtioneuvoston asetus ydinjätehuollon kustannuksiin varautumisesta annetun asetuksen 11 §:n muuttamisesta liittyy ydinenergialain muutettuun 43 §:n 2 momenttiin, jonka mukaan työ- ja elinkeinoministeriö tekisi lähtökohtaisesti säännöksen mukaiset päätökset kolmen vuoden välein mutta erityisistä myistä myös vuosittain kuten nykyisin. Mainitun asetuksen 11 §:ssä viitataan ydinenergia-asetuksen 88 §:n 2 momenttiin, johon ei esitetä muutosta. Selvyyden vuoksi ydinjätehuollon kustannuksiin varautumisesta annetun valtioneuvoston asetuksen 11 §:ään tehdäisiin tekninen korjaus. Ehdotettu muutos perustuisi ydinenergialain 43 §:n 1 momentin asetuksenantovaltuuteen.